

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра економіки

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан економічного факультету
А. ПІТРОВА
16 травня 2024 р.
"СХВАЛЕНО"

на засіданні кафедри економіки
Протокол № 17 від "02" травня 2024р.

Завідувач кафедри
В. Байдала Вікторія БАЙДАЛА

"РОЗГЛЯНУТО"
Гарант ОП «Економіка підприємства»
Т. Гуцул Тетяна ГУЦУЛ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Корпоративна соціальна відповідальність»

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 051 Економіка

Освітня програма «Економіка підприємства»

Факультет (ННІ) економічний

Розробники: Нагорний В.В., доцент кафедри економіки, к.е.н., доцент;
Рубан О.О., доцент кафедри економіки, к.е.н.

Київ – 2024 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра економіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

_____ Анатолій ДІБРОВА

_____ “16” травня 2024 р.

”СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри економіки

Протокол № від _____ 2024р.

Завідувач кафедри

_____ Вікторія БАЙДАЛА

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП «Економіка підприємства»

_____ Тетяна ГУЦУЛ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Корпоративна соціальна відповідальність»

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 051 Економіка

Освітня програма «Економіка підприємства»

Факультет (ННІ) економічний

Розробники: к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки, Віталій НАГОРНИЙ

к.е.н., доцент кафедри економіки, Ольга РУБАН

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни
Корпоративна соціальна відповідальність
(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	<i>Магістр</i>
Спеціальність	<i>051 «Економіка»</i>
Освітня програма	<i>Економіка підприємства</i>
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної форми здобуття вищої освіти	
Курс (рік підготовки)	1
Семестр	1
Лекційні заняття	30 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	60 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета дисципліни: формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики соціальної відповідальності бізнесу і відповідних професійних компетенцій.

Завдання дисципліни: вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови стійкого розвитку суспільства.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.

ПРН 12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

ПРН 15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для електронної форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	тижні	усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Сутність і основні поняття соціальної відповідальності							
Тема1 Концептуальні основи розвитку корпоративної соціальної відповідальності	1	12	3	3			6
Тема 2 Корпоративна соціальна відповідальність в системі управління організацією	2	12	3	3			6
Тема 3 Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах КСВ	3	12	3	3			6
Тема 4 Соціально відповідальні відносини бізнесу з територіальними громадами.	4	12	3	3			6
Тема 5 Екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності	5	12	3	3			6
Разом за змістовим модулем 1	x	60	15	15			30
Змістовий модуль 2. Чинники ефективності соціальної відповідальності							
Тема 6 Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі	6	12	3	3			6
Тема 7 Моніторинг ефективності корпоративної соціальної відповідальності	7	12	3	3			6

Тема 8 Оцінювання ефективності корпоративної соціальної відповідальності	8-9	12	3	3			6
Тема 9 Соціальна відповідальність у сфері вищої освіти	9-10	12	3	3			6
Тема 10 Цілі сталого розвитку	11-12	12	3	3			6
Разом за змістовим модулем 2	х	60	15	15			30
Усього годин		120	30	30			60

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Становлення і розвиток системи корпоративної соціальної відповідальності	3
2	Концепція зацікавлених сторін як альтернативна тема	3
3	Моделі соціальної відповідальності	3
4	Стандарти корпоративної соціальної відповідальності та рейтинги соціально-відповідальних компаній	3
5	Корпоративна соціальна відповідальність в системі стратегічного управління підприємством	3
6	Соціальні програми та проекти	3
7	Соціальні інвестиції	3
8	Інформаційна політика і соціальна звітність	3
9	Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі	3
10	Оцінка ефективності соціально відповідальної діяльності підприємства	3
	Разом	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Концептуальні основи розвитку корпоративної соціальної відповідальності	6
2.	Корпоративна соціальна відповідальність в системі управління організацією	6
3.	Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах КСВ	6
4.	Соціально відповідальні відносини бізнесу з територіальними громадами.	6
5.	Екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності	6
6.	Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі	6

7.	Моніторинг ефективності корпоративної соціальної відповідальності	6
8.	Оцінювання ефективності корпоративної соціальної відповідальності	6
9.	Соціальна відповідальність у сфері вищої освіти	6
10.	Цілі стійкого розвитку	6
Разом		60

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- захист практичних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти
- мозкові атаки;
- кейс-метод.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 29.12.2023 р. протокол №1400).

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- Електронний навчальний курс: Соціальна відповідальність бізнесу для здобувачів вищої освіти ОС "Магістр". URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1034>
- Нагорний В.В., Рубан О.О. Корпоративна соціальна відповідальність. Навчально-методичні вказівки для студентів денної форми навчання ОС "Магістр" спеціальності "Економіка". К., Вид. «Нова столиця». 2021. 57 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

- Внесок українського бізнесу в реалізацію Україною Цілей сталого розвитку 2016-2020 р.р. URL: <https://csr-ukraine.org/research/vnesok-ukrainskogo-biznesu-sdg/>.
- Гусева О.Ю., Воскобоева О.В., Хлевицька Т.Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навчальний посібник. Київ. Державний університет телекомунікацій, 2020. 222 с.
- ДСТУ ISO 14001-97. Системи управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо застосування. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=6407.
- ДСТУ ISO 14004: 2006. Системи екологічного управління. Загальні настанови щодо принципів, систем та засобів забезпечування. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=51468.
- ДСТУ ISO 26000:2019 Настанови щодо соціальної відповідальності (ISO 26000:2010, IDT) URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=87921.
- Індекс прозорості Компаній України 2019. К.: 2020. 64с.
- Корпоративна соціальна відповідальність. Конспект лекцій : навч. посіб. для студентів спеціальності 075 «Маркетинг», освітньо-професійної програми «Промисловий маркетинг». Київ. КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 138 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/55882>.

8. Конспект лекцій з дисципліни Соціальна відповідальність. Уклад. І.А. Юр'єва. Харків: НТУ -ХПІ, 2016. 118 с.
9. Ляшук, К., & Гордовський, А. (2023). Соціальний маркетинг і соціальна відповідальність бізнесу. *Трансформаційна економіка*, (02), 34-37. URL: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-2-6>.
10. Нагорний В.В., Рубан О.О. Соціально-економічні виклики у контексті сталого розвитку аграрного бізнесу : монографія. Київ : Нова столиця, 2023. 208с.
11. Національний стандарт України. ДСТУ ISO 14001:2006. Системи екологічного керування. Вимоги та настанови щодо застосування. URL: <https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/iso-14001-uk.pdf>.
12. Підприємництво в епоху глобальних трансформацій: виклики та перспективи розвитку : монографія. [П. В. Пашко, Л. Л. Лазебник, ін.] ; за ред. П. В. Пашка та Л. Л. Лазебник ; Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь : вид.-поліграф. центр Університету ДФС України, 2019. 476 с.
13. Практики КСВ в Україні 2019 / за ред. М. Саприкіної ; Центр «Розвиток КСВ». Київ, 2020. URL: <https://csr-ukraine.org/research/praktiki-ksv-v-ukraini-2019/>.
14. Рубан О.О. Еколого-економічні основи формування землекористування територій природно-заповідного фонду у складі екологічної мережі України. XXIII International Scientific and Practical Conference. *Social and Economic Aspects of Education in Modern Society*, Warsaw, Poland, 25.11.2020 р. 6 ст. URL: https://doi.org/10.31435/rsglobal_conf/25112020/7242.
15. Рубан О.О. Управління розвитком територій в умовах децентралізації. *Збірник наукових праць «Економічний аналіз»*. Том 31. №1. 2021 р. С.7-16 URL: <https://doi.org/10.35774/econa2021.01.007>.
16. Рубан О.О. Зелена економіка та стале виробництво в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство*, №59 (2024) URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-8>.
17. Сучасні виклики та напрями вдосконалення в економічній та технічній наукових сферах : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (5-6 грудня 2023 р., м. Запоріжжя) / за ред. Макаренка А. П., Меліхової Т. О. Запорізький національний університет. Запоріжжя: ЗНУ, 2023, 392 с.
18. Станкевич, І., Мальованний, О., & Сакун, Г. (2024). Вплив соціальної відповідальності бізнесу на ефективність управління: сучасні аспекти. *Сталий розвиток економіки*, (1(48), 41-46. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-5>.
19. CSR Practices in Ukraine 2012. under the editorship of M. A. Saprykina; Centre for CSR Development. Kyiv, 2012, 126 pages
20. CSR development in Ukraine: 2010–2018. Originated by: Zinchenko A., Saprykina M. Kyiv: Printing House 'Yuston', 2017. 52 pages.
21. SDG Compass: Посібник для досягнення Цілей Сталого Розвитку в сфері бізнесу URL: http://csr-ua.info/csr-ukraine/wp-content/uploads/2016/09/2016-09-15_SDG_Compass_Guide_2015_ukr_web.pdf.

22. Hrebennikova A., Artemchuk L., Nahorni V., Daliak N., Ruban O. (2021). Assessment of the network interaction synergistic effect according to the organization life cycle. *Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR)*, 8(3), 311-323. URL: <https://doi.org/10.15549/jeecar.v8i3.754>.
23. Nahorni V., Tiurina, A., Ruban, O., Khletytska, T., & Litvinov, V. Corporate social responsibility in modern transnational corporations. *Amazonia Investiga*, (2022). 11(53), 111-121. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.53.05.11>.
24. Tiurina, A., Nahorni V., Ruban, O., Tymoshenko, M., Vedenieiev, V., & Terentieva, N. Problems and Prospects of Human Capital Development in Post-Industrial Society. *Postmodern Openings*, (2022). 13(3), 412-424. <https://doi.org/10.18662/po/13.3/497>.
25. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436 IV; зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
26. Конвенція ЄЕК ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з екологічних питань (Орхуська конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015#Text.
27. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000) URL: www.globalcompact.org.ua.
28. Загальна декларація прав людини: Прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. Офіційний вісник України від 15.12.2008 №93. С. 89 - 310. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015.
29. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
30. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
31. Офіційний сайт Секретаріату мережі Глобального договору в Україні: URL: www.globalcompact.org.ua.
32. Офіційний сайт Форуму відповідального бізнесу в Польщі URL: <http://www.fob.org.pl>.
33. International Centre for Corporate Social Responsibility (ICCSR) - URL: www.nottingham.ac.uk/business/ICCSR.
34. Account Ability The Institute of Social and Ethical Accountability URL: www.accountability21.Net.
35. Центр розвитку корпоративної соціальної відповідальності (Можливість бути першим) URL: <http://csr-ua.info/csr-ukraine/>.